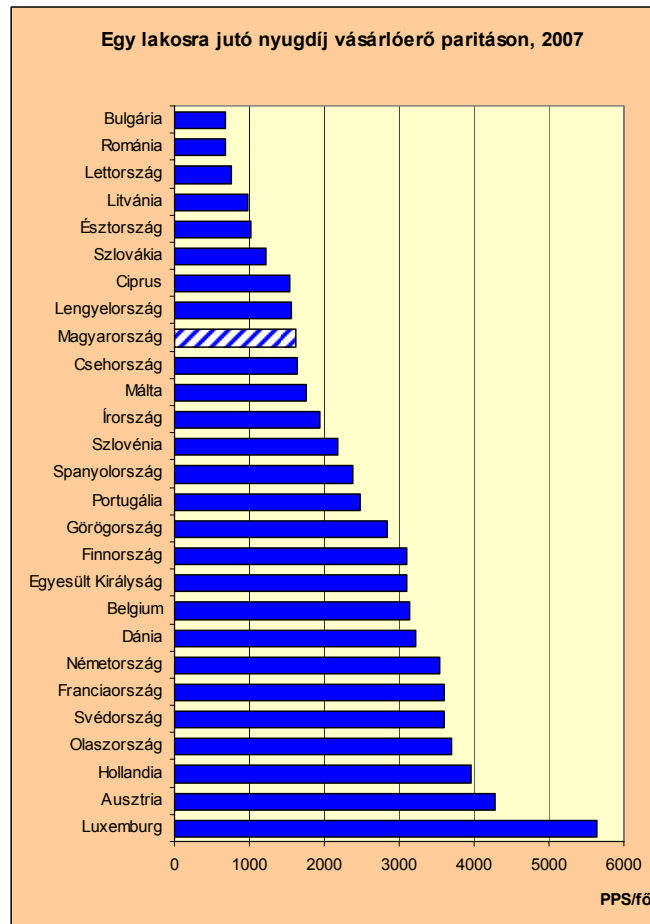

Nyugdíjak, nyugdíjszerű ellátások

A szociális biztonsági rendszerek irányítása és finanszírozása az unión belül a tagállamok feladata. Az Eurostat az Európai Unió tagállamainak közreműködésével kifejlesztette a szociális védelemmel kapcsolatos integrált statisztikák európai rendszerét (ESSPROS = European System of Integrated Social Protection Statistics). Az ESSPROS módszertana és egységes szerkezete révén a szociális védelemmel kapcsolatos adatok felhasználásával nemzetközi összehasonlítások készíthetők.

➤ Ismertető a rendelkezésre álló adatokról

Szociális védelem

A szociális támogatások legnagyobb tételét a nyugdíjak jelentik. A nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások az öregség, a rokkantság, a hátrahagyottak és – korhatár alatti nyugdíjak esetében – a munkanélküliség után járó alapvetően társadalombiztosítási alapú rendszeres pénzbeli juttatásokat tartalmazzák. Az ellátások járhatnak saját jogon és hozzátartozói alapon.

Az Eurostat adatbázisában rendelkezésre álló nyugdíj adatok:

- Öregségi nyugdíj¹,
- Korhatár alatti öregségi nyugdíj,
- Részleges nyugdíj,

¹ Korbetöltött öregségi és korhatár feletti rokkantsági nyugdíjak együtt.

- Rokkantsági nyugdíj²,
- Korhatár alatti nyugdíj megváltozott munkaképesség miatt,
- Hozzá tartozók nyugellátása,
- Munkaerőpiaci okokból folyósított korhatár alatti nyugdíj.

A fent említett nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások az Eurostat adatbázisából lekérdezhetőek euróban, vásárlóerő-paritáson (PPS) és nemzeti valutában egy lakosra nézve, illetve a GDP százalékában egyaránt.

Jövedelem és életkörülmények

Az európai országok mindegyikében problémát jelent az öregedő társadalom, és ezzel összefüggésben a nyugdíjrendszerek fenntarthatósága, vagyis az, hogy egyre kevesebb aktív személy befizetéseiből kell finanszírozni egyre több nyugdíjas ellátását. Ezt többnyire a nyugdíjkorhatár fokozatos emelésével igyekeznek korrigálni, amit az emelkedő átlagéletkor is indokol. Ugyanakkor az EU számára kiemelt prioritás a fenntartható, elérhető és megfelelő nyugdíjjövedelmek biztosítása is. Számos változatban elkészülnek a jövőbeni nyugdíjkiadások mértékére vonatkozó előrejelzések, scenáriók. A nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások színvonalának kiszámításakor az egy lakosra vetített nyugdíjtömeg torzíthat, hiszen országonként (és általában nemenként) eltér a nyugdíjkorhatár, eltér a népesség korösszetétele. Az Eurostat és más szervezetek az egy ellátottra jutó nyugdíj színvonalának összehasonlításához többek között a helyettesítési rátát alkalmazzák, amely a 65-74 évesek átlagnyugdíjának szintjét az 50-59 évesek átlagos munkajövedelméhez viszonyítja. Ez az úgynevezett helyettesítési ráta.

A nyugdíjban részesülők életszínvonalát leíró mutatók között megtalálhatók a szegénységi ráta adott csoportra számított értékei. A jövedelmi szegénység és kirekesztettség mérésére szolgáló adatok fő forrása az EU-SILC (*Statistics on Income and Living Conditions*) felvétel, mely alapján többféle statisztika is készül. A háztartások jövedelmét annak összetételét figyelembe véve különböző szempontok szerint lehet vizsgálni. A nemzetközi összehasonlításban a jövedelmeken belül elkülönítik a társadalmi juttatásokat és kiemelten a nyugdíjakat. Ily módon számolnak teljes jövedelmet, valamint olyan mutatót, amely a jövedelmek között a nyugdíjakat figyelembe veszi, csak a többi juttatástól tekint el, illetve szociális transzferek nélküli jövedelmet. Ez az indikátor azt mutatja, hogy ha semmiféle szociális juttatás (pl. gyes, gyed, gyet, táppénz, nyugdíj, családi pótlék, segélyek) nem volna, akkor a népesség hány százaléka kerülne a szegénységi küszöb alá.

A munkaerő-felmérés információi

A megfelelőség és a fenntarthatóság együttes biztosításához több munkára és hosszabb szolgálati időre van szükség. A hivatalos nyugdíjkorhatár mellett azonban érdemes vizsgálni a tényleges nyugdíjbavonulást is, ehhez ad támpontot a munkaerőpiacról való kilépési életkor mérése. Utóbbiról az Eurostat is közöl adatokat, míg az európai országok nyugdíjrendszeréről, ideértve az érvényben levő korhatárokat, az Európai Bizottság Foglalkoztatási és szociális ügyekkel foglalkozó főigazgatóságának MISSOC adatbázisában találunk információt.

A nyugdíjbavonulás vizsgálatához a munkaerő-felmérés ad-hoc moduljaként – valamennyi tagországban egységesen – végrehajtott 2006. évi adatgyűjtésből nyerhetünk ismereteket.

² Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjak.

Nyugdíjalapok

A nyugdíjalapok vagyonáról, működéséről az Eurostat a vállalatstatisztikai adatok között közöl információkat.

➤ **Részletes módszertani háttér**

Szociális védelem

Jövedelem és életkörülmények

Átmenet a munka világából a nyugdíjba – ad hoc modul, 2006

Munkaerőpiacról való kilépési kor

Nyugdíjalapok

➤ **Adatok**

Adatbázis

- Nyugdíjra fordított kiadások: Population and social conditions/Living conditions and welfare/Social protection/Social protection expenditure/Pensions
- Helyettesítési ráta: Population and social conditions/Living conditions and welfare/Income and living conditions/Main indicators/Pension indicators
- Munkaerőpiacról való kilépés átlagos életkora: Population and social conditions/Labour market/Employment and unemployment (Labour Force Survey)/LFS Main indicators/Population, activity and inactivity - LFS adjusted series/ Average exit age from the labour force - Annual data
- Nyugdíjbavonulás: Population and social conditions/Labour market/Employment and unemployment (Labour Force Survey)/LFS ad-hoc modules/2006. Transition from work into retirement
- Nyugdíjasok jövedelmi helyzete: Population and social conditions/Living conditions and welfare/Income and living conditions/Main indicators/Pension indicators
- Nyugdíjalapok: Industry, trade and services / Structural business statistics/ SBS – services/ Financial services statistics/ Statistics on pension funds

Kapcsolódó kész táblák

- [Nyugdíjra fordított kiadások](#)
- [Helyettesítési ráta](#)
- [Nyugdíjalapok \(SBS services/Financial services statistics\)](#)
- [Nyugdíjkiadások előrevetítése 2060-ig](#)

➤ **Külső adatforrások**

[European Commission – Social Protection \(MISSOC adatbázis\)](#)

[OECD – Pension database](#)

➤ **Kiadványok**

Social protection in the European Union, 2008

ESSPROS Manual – The European System of Integrated Social Protection Statistics

The Social Situation in the European Union, 2009

További Eurostat-kiadványok

OECD: Pensions at a Glance, 2009